

10 oktober 2016

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över "Hur står det till med den personliga integriteten? (SOU 2016:41)

Svenska Elektrikerförbundet har beretts tillfälle att yttra sig över ovan angivet betänkande. Förbundet har gått igenom betänkandet i samarbete med övriga förbund inom 6F (Byggnads, Elektrikerna, Fastighets, Målarna och Seko). Förbunden inkommer härmed med följande gemensamma yttrande.

Fackförbunden inom 6F är mycket bekymrade över de intrång i den personliga integriteten som sker i arbetslivet idag. I takt med att arbetsgivarna givits ökade möjligheter att tekniskt övervaka och leda arbetet har också arbetstagarnas möjligheter att bevara sin personliga integritet minskat. Arbetsgivarna har idag möjlighet att övervaka och styra arbetstagare på ett mycket närgånget sätt med bl.a. kameror, loggfunktioner och GPS vilket av många arbetstagare upplevs som mycket stressande och obehagligt. Utredningen redovisar flera exempel på sådan övervakning, däribland den oacceptabla situation som råder på många call-center. Dessa exempel är dessvärre inte unika. Samtliga förbund inom 6F har inom sina områden otaliga exempel på arbetsplatser där arbetstagare i realtid övervakas på detta närgångna sätt. Många kundcenter på såväl myndigheter som företag använder exempelvis medhörning och inspelning av samtal samtidigt som datorarbetet loggas. GPS används för att i realtid leda arbetet för servicetekniker. Ett antal olika appar används för att registrera närvaro men kan i kombination med GPS användas för att i realtid övervaka var arbetstagare befinner sig. Det finns otaliga exempel på arbetsgivare som missbrukar tekniken och använder realtidsövervakningen till annat än det angivna syftet, exempelvis till tidkontroll. Listan på hur teknik används för att bevaka arbetstagare kan göras lång. Fackförbunden inom 6F kan konstatera att utredningen inte tittat närmare på de appar som tillkommit efter det att kravet på personalliggare i byggbranschen införts. Fackförbunden inom 6F bedömer att utredningen behöver kompletteras med denna information.

Fackförbunden inom 6F anser att det måste bli striktare reglering gällande arbetsgivarens skyldighet att ange syftet med kontrollen/övervakningen och att det inte ska gå att därefter använda den insamlade informationen till annat än det angivna syftet. Den intresseavvägning som görs mellan arbetsgivarens intresse av att införa kontrollåtgärden och arbetstagarens intresse av att inte bli övervakad måste också bli tydligare så att det blir klart att arbetsgivaren alltid har en skyldighet att välja det minst integritetskränkande alternativet.

Kraven på övervakning kan komma från den egna arbetsgivaren men även när kravet kommer från en utomstående uppdragsgivare har arbetstagaren små möjligheter att skydda sig från ingrepp i den personliga integriteten. I rättsfallet från Arbetsdomstolen AD 2013 nr 19 prövades om förare som var anställda hos ett transportföretag var skyldiga att underkasta sig alkoholtester vid inpassering till ett fabriksområde som tillhörde företagets uppdragsgivare, trots att det redan fanns alkoholås i transportföretagets fordon. Arbetsdomstolen ansåg att transportföretaget hade rätt att beakta inte bara det egna bolagets intressen utan även kundföretagets intressen och fann att testerna inte kunde anses utgöra ett särskilt stort ingrepp i arbetstagarnas personliga integritet.

Var gränsen går för vad en arbetstagare behöver tåla som ingrepp i den personliga integriteten är svårt att avgöra. Gränsen för vad en arbetsgivare utsätter våra medlemmar för har stadigt flyttats fram. För den enskilda individen är det närmast omöjligt att avgöra när man har rätt att motsätta sig övervakning. Ett fackförbund som inte vill riskera en arbetstagares anställning har svårigheter att skydda sin medlem i en sådan situation. I mål som varit uppe till prövning har Arbetsdomstolen funnit att frågan om skyldigheten att underkasta sig alkoholtest inte var en fråga om arbetskyldighet vilket innebar att fackförbunden inte hade möjlighet att åberopa tolkningsföreträde enligt MBL § 34 för att på så sätt skydda de medlemmar som inte ville gå med på alkoholtestningen. Utredningen bör därför titta närmare på denna fråga och om det ska bli möjligt för fackförbunden att lägga tolkningsföreträde enligt MBL i en sådan situation.

Fackförbunden inom 6F anser att det angeläget att det snarast möjligt införs regler till skydd för den personliga integriteten. Redan i utredningen "Integritetsskydd i arbetslivet" SOU 2009:44 lämnades många bra förslag. Med tanke på den utveckling som varit på området är det nu hög tid att stärka integritetsskyddet för arbetstagare. En åtgärd kan vara att ge facket tolkningsföreträde i frågor som rör den personliga integriteten. Då skyddas den enskilde arbetstagaren från risken att förlora sin anställning till dess att tvistefrågan är löst.

Fackförbunden inom 6F anser också att regeringen ska utreda huruvida tillsynen angående frågor rörande den personliga integriteten kopplade till arbetslivet skall flyttas över till Arbetsmiljöverket. Vi ser att det kan ha flera fördelar att så många frågor som möjligt rörande arbetslivet samlas under en myndighet. Även detta bör skyndsamt utredas.

Med vänlig hälsning

Mikael Johansson
Ordförande Målareförbundet

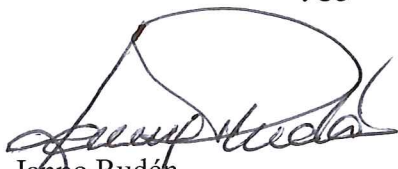
Jonas Wallin
Ordförande Elektrikerna

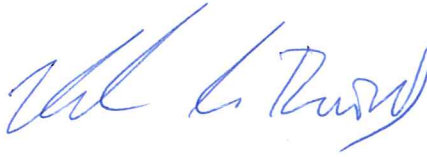
Johan Lindholm
Förbundsordförande Byggnads

Magnus Pettersson
Förbundsordförande Fastighets

Janne Rudén
Förbundsordförande Seko

/Kristoffer Arvidsson Thonäng

10